

I. Történeti áttekintés

A cane corso mélyen kötődik az olasz emberek történelméhez és hagyományaihoz.

Az embernek mindig is társa volt a kutya, és más háziállatok. Teljesen magától értetődő volt, hogy együtt élnek, az ember gondoskodott az állatairól, a kutya pedig végezte a rá kiszabott feladatát.

A kutyát tiszteletben tartotta az ember, mert **volt miért tisztelnie**... Nem arról szólt a kutyatartás, hogy etették és tisztán tartották a helyét, hanem együtt vadásztak, hogy legyen élelem, a kutya őrizte az ember értékeit, hogy az nyugodtan alhasson... Társak voltak.

Bármikor, ha a corso történelméről beszélünk, mindig a fajta különféle funkciókban betöltött szerepéről beszélünk. Ez a corso legfőbb jellemzője.

Manapság a cane corso eredeti típusát „rusztikusnak” hívják.

Azonban ezt gyakran olyan értelemben használják, hogy „ódivatú, hosszú orrú” corso, egyértelműen egy gyengébb minőségre célozva ezzel.

Corso Pugliából, 1950

Diablo Casa Leone (tenyésztő: Umberto Leone)

A **rusztikus** szó konkrét jelentése: **paraszti, falusias**. A parasztok erős, szikár, halgatag emberek, akiket a dolgozó élet kemény jelleművé formált. Ugyanígyen kép él bennem a corsóval kapcsolatban...

A rusztikus megnevezés többet jelent, mint egy küllemi típust: az összképnek kell megfelelőnek lennie! Ez a típus a testfelépítést, a fejformát, és a karaktert egyformán jelenti!

Egyáltalán nem szükséges a fajta karakterét lágyabbá tenni, hogy jobban igazodjon a mai kor elvárásaihoz: akik mégis ezt vallják, el kell, hogy gondolkozzanak egy másik fajta választásán...

A corso MAGA a rusztikus fajta!

A név kialakulásáról:

A cane corso névből a „cane” egyszerűen „kutyát” jelent.

Többféle elmélet létezik a cane corso név kialakulásával kapcsolatban, csak említőlegesen néhány: Sokak szerint a corso elnevezés, a latin „cohors” szóból származik, ami védelmezőt jelent (hasonlóan a Vatikánban a Svájci Őrség nevéhez: „Cohors Swiss”).

Mások a görög „kortos” szóra vezetik vissza, ami udvart, kerítést jelent, így a corso nevet úgy is lehet értelmezni, hogy kutya, amely őrzi az udvart. A görög eredetű szó azt sugallja, hogy a molosszerek alapvetően keleti eredetűek voltak...

Megint más elméletek szerint a corso egy ősi, sokatmondó Celtico-Provanzale eredetű szó, ami erőset, erőteljest jelent. Ez a felvetés szintén hihető, mivel felfedeztek olyan kifejezéseket, amik ezt támasztják alá: pl. a középkorban használt harci lóra a „corsiero” kifejezést, az angolban a nyers jelentése „coarse”, végül némely déli dialektusban az erős, büszke kifejezésére a „corso”-t használták.

A történelmi és ikonográfiai kutatások alapján a cane corsót az éppen aktuális történelmi időknek megfelelően alkalmazták harcokban (speciális keményített védőbőrrel borították be a kutyák mellkasát és hátát, és előküldték őket, hogy megijessék az ellenség lovasságát, mivel a lovak féltek a kutyáktól...), erődök őrzésében, a középkori nemeseknél vadászatra, stb...

A XIX. századot a fajta fénykorának is nevezhetjük, amit a művészeti és irodalmi alkotásokon keresztül is látni lehet.

A klasszikus használat a vadkan vadászat volt, ahol a corsók szerepe a vadkan lefogása volt, a vad fülénél és orránál fogva, és így kellett tartaniuk azt, amíg a vadász egy jól irányzott ütessel leterítette a vaddisznót...

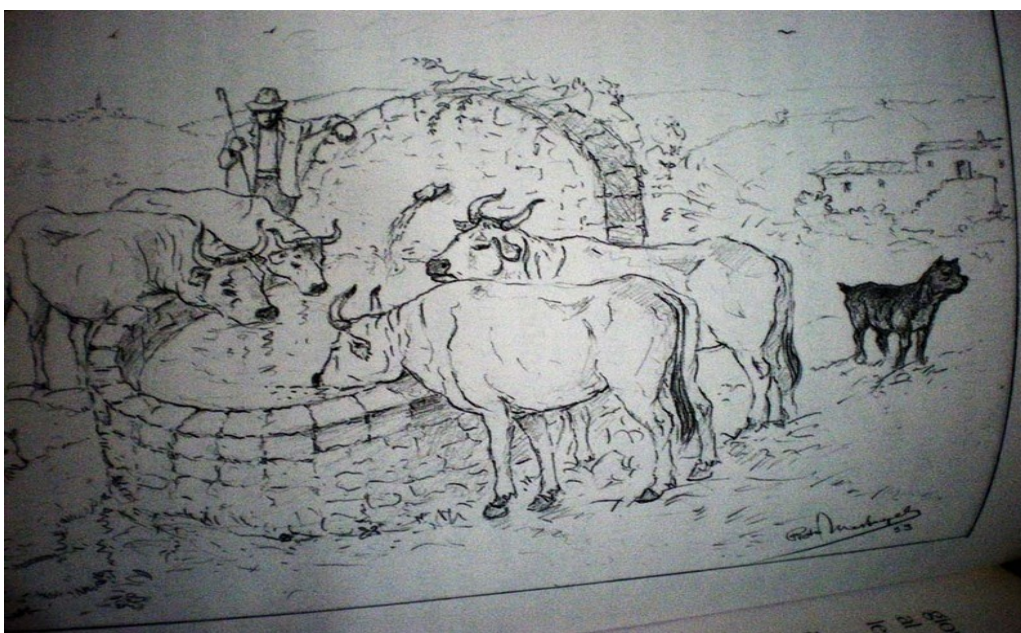
Ebben a korban nagyra értékelték a fajta funkcionalitását a vándor legeltetések során, ahol a corso védte a ló- és szarvasmarha csordákat.

Nagyon hasonló volt ehhez, amikor a corso csordásként dolgozott a gazdája mellett. Ezekben az időkben a marhacsordát „lábon” terelték a vágóhídra. Ezek akár hetekig is eltartó utak voltak, melynek során a csorda ki volt téve mindenféle vadállat (medvék, farkasok) támadásának. Itt a corsók látták el az őrző-védő szerepet. Ezek az éjjeli vadászatok arra is jók voltak, hogy az elejtett vadak húsát, szőrét, zsíráját (pl.gyógykenőcsként) hasznosítani tudták.

Az éjjel vadászó kutyáknak nagyon gyorsan meg kellett tanulniuk, hogy az ilyen vadállatokat hátul, a nyaknál kell elkapni, hogy a vadállat ne érje el hosszú karmaival...

Szintén őrző kutyaként használták őket un. mező-őri feladatok ellátásánál. A corsóval őriztették a szalmabálákat, ami egyrészt takarmány volt, másrészt alom a jóságok alá. Amikor az aratás befejeződött, vagy maláriajárvány tört ki, hónapokig csak a kutyák maradtak a farmokon, és vigyázták azt, az arra kóborló betörőktől...

Az ilyen portyázó banditáktól a fuvarozók is nagyon féltek, ezért igen gyakran convojban utaztak, és corsót tartottak, hogy a kutyák megvédjék őket...

Flavio Bruno rajza

Sajnos **1915 és '18 között**, az I. Világháború és annak kapcsán a mezőgazdaság jelentős hanyatlása, a fajtában is nagy károkat tett. Csökkent az érdeklődés a haszonállatok iránt, így a corsó jelenlétére is kevésbé volt már szükség...

1920 és 1940 közti időszak a „gyógyulás” évei voltak, ismét nagy lett az érdeklődés a földek iránt, így a corsót újra tenyésztetni kezdték, ismét betölthette szerepét. Legtöbbször az elszigetelt falvakban, zárt területeken voltak megtalálhatók ezek a kutyák.

A corso száma ekkor magas volt, így a farmereknek bőven volt genetikai alapanyaga, hogy a legjobban használható egyedeket tenyesszék tovább.

II. Világháború után azonban minden megváltozott...

Olaszország a XIX.század végéig agrárország volt, azonban a II.Világháború után ez másképp alakult. A Pó-vidéken óriási földgáz lelőhelyeket tártak fel, majd ehhez kapcsolódóan megindult a

vegyipar működése is, mindez robbanásszerű ipari fejlődést eredményezett.

Az országból rövid idő alatt ipari-agrár ország lett, és elképesztő fejlődés jellemezte Olaszországot.

Ám az a fejlődés, amiről Európa szerte csodálattal beszéltek, csak az északi részt jellemezte.

A déli vidékek hanyatlása tragikus méreteket öltött. A gazdák nagyrésze felhagyott a szarvasmarha tenyésztéssel, sőt Dél-Olaszországot rengeteg ember hagyta el örökre, és Amerikában, Franciaországban kezdtek új életet. Azok, akik maradtak, a munkavállalás és megélhetés miatt Észak -Olaszországban kerestek munkát. (Ezekben az időkben Milánóban hetente akár 10.000 embernek is tudtak munkát biztosítani.)

A megváltozott gazdasági helyzet, mezőgazdasági módszerekben bekövetkező változások, a gépesítések miatt, a nagyvadak hiánya, illetve a vadászati módszerek változása miatt, a cane corsót a teljes kipusztulás fenyegette.

A válság **1951-61-es** évtizedében, a farmokon abbahagytak mindenféle mezőgazdasági tevékenységet, a cane corsót elérte a **hanyatlás legnagyobb mélypontja**, amit teljes közöny övezett. A népesség teljesen elhanyagolta, az ipar felődése miatt immár fölöslegesnek tartották a kutyatartást.

Csak az olyan lelkes cane corso kedvelők, mint Giovanni Bonatti erőfeszítései tartották a víz felett a corsó fejét...

Giovanni Bonatti elismert zoológus és állatkert-technikus volt, aki az **1950-es években** figyelt fel a fajta nehéz helyzetére.

Ő már írt a „Dogs of all Breed” című könyvében a cane corsóról, és publikált egy cikket a „The Sicilian Hunter” című újságban, „Breed to be Saved” címmel.

1973-ban írt a barátjának dr Paolo Brebernek, egy rövid szőrű molosserről, a dél-Olasz régióban, Pugliában, amivel felkeltette dr Breber érdeklődését...

A visszanyerési program

Dr Brebert 1973-ban munkaügyben áthelyezték **Foggiába**, ahol az ott élő emberekkel folytatott beszélgetések alapján bepillantást nyerhetett az 50 évvel korábbi corsókról szóló történetekbe.

Eleinte teljesen lefoglalták a fajta funkcióját érintő kutatások, ám egy évvel később ez megváltozott, amikor is élőben meglátta a fajta 5 egyedét egy helyi kutyakiállításon: 2 fekete kutyát Montellából (AV), 1 fekete szukát és 1 tigriscsíkos kant Lucerából (FG), és 1 szürke kant Ortanovából (FG).

Olyan nagy hatással volt rá ez a találkozás, hogy a Lucerai szukát megvásárolta. A szuka neve **Mirak** volt. (Később övé lett az 1. törzskönyvi szám.)

Mirak (ped: 001) és Aliot di Ortanova (ped: 002)

Persze nem volt benne biztos, hogy ez valóban az a fajta-e, akiről barátja írt neki, ezért lefotózta a kutyákat és elküldte Bonattinak.

Bonatti egy genetikussal, dr. Antonio Morsiattival együtt biztosították dr Brebert, hogy ezek valóban cane corsók voltak.

Ezután még számos nehézségbe ütközött az első példányok fellelése Foggiai gazdaságokban, mivel történelmi és ikonográfiai kutatásokat is kellett egyidejűleg folytatni annak érdekében, hogy rekonstruálni tudják a történelmi hátteret és beazonosítani a megfelelő egyedeket a kiválasztásnál.

Dr Breber első alma Aliot és Mirak párosításából született, melynek eredménye lett **Dauno és Brina**.

Brina legfontosabb alma Picciut-tól származik, melyből megszületett **Tipsi**.

Dauno (ped: 005) és Brina (ped: 004)

Tipsi (ped:006)

Dauno örökítése különösen érdekes volt, a rendkívül erős karaktere és robusztus, erőteljes testfelépítése miatt.

1976-ban dr Breber írt a munkásságáról egy cikket az **ENCI** (Olasz Kennel Klub) I Nostri Cane magazinjába, amiben egy rövid történelmi és a használati leírás mellett, felhívja a figyelmet a corso nehéz helyzetére

A cikk illusztrációja két corsoról készült kép volt, ami olyan nagy hatással volt az akkor 16 éves, még tanuló **Stefano Gandolfira**, hogy a szerkesztőségen keresztül levélben megkereste dr Brebert, és a segítségét kérte a molosserek tanulmányozásában.

Ez az ismerkedés olyan sikeres lett, hogy hamarosan a fajta megmentéséről kezdtek beszélni...

Gandolfi fölkérte barátait, a **Malavasi testvéreket**, Giancarlót és Lucianót, hogy segítsenek a fajta visszamentési programjának kidolgozásában. A testvérek eleinte szkeptikusak voltak, hisz semmit nem tudtak a molosserekről, bár tenyésztői tapasztalataik németjuhász kutyák révén már voltak.

Végül Gandolfi unszolásának nem tudtak elenállni, így **1980-ban** Stefano Gandolfi, Giancarlo és Luciano Malavasi együtt mentek el dr Breberhez, hogy élőben is megnézzék annak kutyáit, majd kiválasztották azokat az egyedeket, amikre alapozni akartak.

Bruna, 1975

Eközben egy ismerős bemutatta prof Bonattit **Fernando Casolinonak**, akinek számtalan gyerekkori emléke volt a fajtáról, a kutyák munkájáról és örömmel csatlakozott a visszamentési programhoz. Bonatti hamarosan összehozta egymással Casolinót, Gandolfit és a Malavasi testvéreket. A későbbiek során Casolino lett a visszanyerési program kapcsolattartója az ENCI-vel.

Casolino javaslatára kijelöltek egy központi helyet, ahol célirányosan folyhatott a visszatenyésztési program.

Ez a hely Mantova lett, a Malavasi testvérek farmján. Ide hozták azokat a kutyákat, akiket dr Brebertől kaptak egy átmeneti időre. Ezek a kutyák Dauno, Brina és Tipsi voltak.

Még **1980-ban** meg is született Dauno és Tipsi (vonaltenyésztett) párosításából talán minden idők legjelentősebb alma. 9 kiskutya jött ekkor világra (6 kan és 3 szuka), köztük *Basir*, Bulan, Baal, Babak és Bezerillo. (Később Basir lett a standard modellje, Babak pedig a szukák modellje.)

SINTESI ACCOPIAMENTI CANI CORSO					
DATA DI NASCITA	MASCHIO X FEMMINA	NATI	M/F	USATI X RIPRODUZIONE	
22/4/80	DAVNO X TIPSI	9	4/5	ALLOT (M); ALKE' (F)	
18/10/80	DAVNO X BRINA	10	6/4	eliminati x diffetti	
24/10/80	DAVNO X TIPSI	9	6/3	BASIR, BEZERILLO, BULAN (M)	
31/1/83	PICCOTTO X ALKE'	6	1/5	BIBLI (F)	
28/6/83	ALLOT X BABAK	6	2/4	BEBRYX, BAAL (M)	
13/1/84	ALLOT X BABAK	3	1/3	COCA (F)	
2/8/84	BEZERILLO X BIBLI	10	6/4	TARZAN (M)	
12/8/84	ALLOT X BABAK	4	3/1	—	
23/2/85	DAVNO X BIBLI	7	1/7	TIGRE, VESPA, JADI	
27/3/86	TARZAN X COCA	5	2/3	ABAB, AMSA (F)	
20/7/86	BEBRYX X VESPA	5	4/1	PERLA (F)	
12/11/86	BORIS X JADI	4	3/1	VICTOR (M)	
9/5/87	NERONE X KIRA III	9	2/7	MINERVA (F), MARA	
24/6/87	BORIS X JADI	8	5/3	FLAVIA, FORPEX	
30/7/87	RANBO X SENTINELLA	9	5/4	FUGNANS (M)	
20/7/87	LEONE X LOLA	5	3/2	SPARTACCO (M)	
6/1/88	BASIR X ABAB	7	5/2	OLIVIA (F), OFELIA	
14/3/88	OTELLO X KIRA	11	2/9	TEA (F)	
23/3/88	OTELLO X AMSA	7	2/5	LIZZI (F), LOMAR	
17/7/88	OTELLO X VANESSA	9	3/6	—	
7/8/88	BASIR X ABAB	5	1/4	CALLAS	
23/8/88	OTELLO X FLAVIA	8	4/4	—	
27/10/88	VICTOR X AMSA	8	5/3	—	
12/11/88	BEBRYX X TIGRE	3	2/1	—	

Az első vérvonalak

Az almok „eredményeit” odaadták hasonló gondolkodású rajongóknak, hogy segítsék a tenyésztési programot.

Basir Casolinóhoz került, Bulán **Gian Antonio Sereni**hez, Babak a Malavasi testvéreknél maradt. Mindennek azért volt jelentősége, mert a különböző tagokhoz ugyanaz a genetikai alap került, amivel biztosítani akarták a fajta alapvető karakterét.

Természetesen további vérvonalakra is szükségük volt, így még több alkalommal is hoztak el kutyákat dr Brebertől, például Picciotto és Alke lányát, Bibli.

Casolino, sig Sereni, dr Breber, Stefano Gandolfi, Luciano és Giancarlo Malavasi, feleségével, Anna Battagliával (Dell' Antico Cerberus Kennel) alkották az eredeti magját a cane corso tenyésztői klubnak, az SACC-nek...

Napfény, 18 október 1983: I. Consiglio Direttivo della S.A.C.C. appena eletto (da sinistra a destra: Paolo Deuber, Giancarlo Sereni, Gianni Ventura, Stefano Gandolfi, Luciano e Giancarlo Malvasi, Pierluigi Casolino)

Balról jobbra: Breber, Sereni, Ventura, Gandolfi, Luciano és Giancarlo Malvasi, Casolino

Ugyanebben az időben egy másik fiatalember is hajtóerővé vált a fajta fellendülési programjában... **Vito Indiveri (del Dyrium kennel)** utazó kereskedőként járta a vidéki Olaszországot, amikor 1978-ban véletlenül meglátta egy tejgazdaságban, hogy a gazda éppen kiskutyák fülét vágja, és fölismerte, hogy ez az a kutya fajta, amit lókereskedő nagyszülei is tartottak a lovak őrzésére. Először nem is tudatosult benne hogy milyen fontos dologra bukkant, ám a további utak során Pugliában, Moliseban, Calabriában, Lucaniában, egész Szicíliában, Umbriában és Abruzzóban, feltűnt neki, hogy milyen sok helyen tartanak corsót, és följegyezte azokat a farmereket, akiknek a birtokában corsót talált.

Kivétel nélkül parasztok használták ezeket a kutyákat, és kivétel nélkül munkára: a juhokat őriztették velük, borzra vadásztak velük, sőt Abruzzóban vadkanra is.

A farmokon egészen zárt rendszerben tenyésztették a kutyákat: rendkívül erős volt a rokon párosítás, de kizárólag akkor hoztak le almot, ha szükség volt utánpótlásra, és csak azok a kölykök maradhattak életben, akik alkalmasnak tűntek a későbbi munkára. Ezek mind munkakutyák voltak, és soha nem adták el a kölyköket, sőt mindig is versengés és féltékenység volt a családok között, hogy kinek van jobb kutyája.

Néha-néha a vásárokon elcseréltek 1-1 kölyköt élelemért, eszközért, hogy legyen újabb vérvonal.

Küllemi kritériumok nem érdekelték őket, kizárólag a funkcionalitás. Nem szelektáltak pl. a fogazatra, de azok, akik vadásztak a kutyájukkal, továbbá a mészárosok, akiknél a corsónak figyelnie kellett a disznókra, marhákra, előnyben részesítették a rövidebb pofát és erőteljesebb állkapcsot, a fogás erősségének biztosítása miatt.

Feltűnő volt, hogy a legtöbb corsó nagyon szenvedett a hidegtől. A különböző farmok kutyái között nem volt könnyű homogenitást találni, mivel minden paraszt úgy tenyésztett, ahogy neki a legjobb volt. Abban viszont megegyeztek a kutyák, hogy mind nagyon erőteljes izomzattal rendelkeztek, soha nem voltak ráncosak, és rendkívül mozgékonyak, gyorsak, és feltűnően ügyesek voltak.

A fület, farkat mindenhol levágták egy ollóval, majd bekenték olíva olajjal. A kupírozásra az éjjeli őrzések miatt volt szükség, mivel időnként beszökött farkas, vagy kóbor állat, akkor így kisebb volt a corsó sérülésének lehetősége.

A közhiedelemmel ellentétben ezekben a kutyákba nem keverték más fajtákat: ezeken a vidékeken egyszerűen nem tartottak boxert, rottweilert, vagy bullmasztiffot...

Később, amikor a corsó „divattá” vált, voltak sajnos ügyeskedő emberek, akik bekeverték más fajták vérvonalát a corsóba. Ezt mindig azok csinálták, akik a fajtában csak a pénzt keresték. Szerencsére miután az első hivatalos bírók megjelentek, ezek a spekulánsok eltűntek.

Indiveri első tenyész kutyái főleg Campagnából származtak, és gyakran vissza is tért ezekre a farmokra a tenyésztése során, az eredeti genetika miatt...

Az **ENCI** (Olasz Kennel Klub) nagy érdeklődéssel követte a helyreállítási programot, és megbízta dr Antonio Morsiani genetikusot a fajtastandard megírásával.

1983.október 18-án hivatalosan is leadták a cane corsó fellendülési programját, a standardját, és bejelentették az **SACC működésének kezdetét**.

Aznap 12 cane corsót mértek és dokumentáltak, ami alapján összeállították a standardot.

1985.novemberben az SACC hivatalosan is belépett az ENCI-be. Az ENCI kinevezett 7 hivatalos bírót, akik jogosultak voltak bírálni az SACC kiállításain.

Sajnos 1986-ban dr Breber kilépett az SACC-ból, és a tenyészállatai elkerültek Giancarlo Malavasi kennelébe, Mantovába....

1986-ban dr Antonio Morsiani Dél-Olaszországba utazott, ahol **Vito Indiveri** és **Flavio Bruno** támogatását és segítségét kérte a fellelhető egyedek összeszámlálásában. A „népszámlálás” eredményét Indiveri és Flavio Bruno 1988-ban mutatták be, melynek eredményeként 57 rusztikus egyedet regisztráltak, és 97 fotót dokumentáltak.

Flavio Bruno számtalan múltbeli történettel segítette Gandolfi kutatásait, mely által sok történelmi anyagot állítottak össze.

1988-ban Milánóban, Firenzében és Bariban kiállítást tartottak, ahol a cél az állomány ellenőrzése volt. A bírók: Morsiani, Perricone és Vandoni.

Ezen pozitív események hatására létrehozták az un. **Nyitott Könyvet** (Open Book), ami tartalmazta a már betetovált kutyákat, bizonyítékként, hogy megfelelnek a standardnek. 1989-92-ig több mint 500 egyed került ide.

1994-ben a fajtát hivatalosan is elismerte az FCI! **A cane corso a 14. olasz fajta.**

Az SACC pozíciói napjainkban (2011):

Tiszteletbeli elnök: **Fernando Casolino**

Elnök: Arnaldo Palladin

Alelnökök:

Daniele Martinotti (dei Martinotti Kennel)
Luigi di Rienzo (della Valle dei Lord Kennel)

Tanácsosok:

Alessandro Bigozzi (della Nevaia Kennel)
Antonio Pantalena
Vincent Lodato (dei Valmorea Kennel)

Kapcsolattartó az ENCI-vel: Dino Muta

Felügyelő bizottsági tagok:

Patrizia Colosimo (Degli Elmi Kennel)
Hector Gadesco
La Torre Matteo